

Α Τερζάκης: Ελληνική εποποιΐα

(Για τον Αλέξανδρο Διάκο)

Ο ένας λόχος κατορθώνει να φτάσει στις 10 η ώρα στο Γάβρο, ο άλλος όμως ανηφορίζει με δυσκολία κι απώλειες στην πλαγιά της Τσοούκας. Οι Ιταλοί την υπεράσπιζαν με πείσμα. Επικεφαλής του λόχου του ο νεαρός υπολοχαγός Διάκος κυριεύει το ύψωμα, αλλά οι Ιταλοί κάνουν αμέσως σφοδρότατη αντεπίθεση με πυροβολικό και όλμους. Βροντάει, καπνίζει η βουνοπλαγιά, ο ελληνικός λόχος ανατρέπεται, αποσύρεται, ο Διάκος όμως δεν το βάζει κάτω, θέλει να φτάσει με κάθε τρόπο στον αντικειμενικό σκοπό του. Κάνει νέα έφοδο, μπαίνοντας μπροστά στους άντρες του με ένα τουφέκι στο χέρι. Ανηφορίζει πάλι στο ύψωμα, μέσα σε καυτό χαλάζι σφαίρες, ριπές πολυβόλων, βλήματα όλμων. Φτάνει κοντά στις θέσεις του εχθρού, αποκρούεται. Τότε ζητάει από τους άντρες του να κάνουν μια τρίτη εξόρμηση. Ήταν μια μεσημέρι. Εκεί κοντά στο χείμαρρο, τη Μαρδίτσα, ο έφεδρος ανθυπολοχαγός Ντάσκας είδε ξαφνικά μπροστά του ένα εχθρικό πολυβολείο. «Προσοχή κύριε Ανθυπολοχαγέ!» έβαλε μια φωνή, αλλά δεν πρόλαβε. Το πολυβολείο κροτάλιζε ξερά και ο Διάκος έπεσε θερισμένος. Σε λίγο έπεφτε κι ο Ντάσκας. Ο λόχος ακέφαλος τώρα, κλονίστηκε, αποτραβήχτηκε στις αρχικές του θέσεις, ενώ οι νεκροί των δύο αξιωματικών απόμειναν πίσω, εκεί που έπεσαν. Όταν η Τσοούκα πάρθηκε τελικά, την άλλη μέρα, τα δύο πτώματα θα βρεθούν με τη νιότη τους ακρωτηριασμένα, σπαρραγμένα. Έτσι κατάντησε για να εκδικηθεί η ντροπισμένη του εχθρού ανανδρία.

Άλκης Ζέη: «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου» (1971)

«Ο παππούς (σελ. 115 – 117)»

Εδώ σταμάτησαν τα όνειρα του Πέτρου. Από την ανοικτή πόρτα της τραπεζαρίας πήρε το μάτι του τον παππού. Τι να 'κανε τάχατες με το μεγάλο μαχαίρι του ψωμιού στο χέρι. Ο Πέτρος πήγε πίσω από την πόρτα και τον κοίταζε από τη χαραμάδα. Ο παππούς έριξε κλεφτές ματιές ολόγυρα, ύστερα άνοιξε το συρτάρι του μπουφέ, έβγαλε μια - μια τις πετσέτες που είχαν τυλιγμένες τις μερίδες το ψωμί, έκοψε από κάθε μερίδα βιαστικά - βιαστικά ένα μικρό κομμάτι, το 'χωνε στο στόμα του, ύστερα ξανατύλιγε το ψωμί στην πετσέτα και την έβαζε ξανά στο συρτάρι.

Γι' αυτό λοιπόν ο παππούς είχε πάντα ψωμί με το φαγητό του! Όταν λίγωνε, μέσα στη μέρα, έκλεβε το δικό τους ψωμί! Ένα μικρό κομματάκι από τον καθένα! Να μπει τώρα μέσα στο δωμάτιο ο Πέτρος και να του πει: «Σε είσαι, είσαι κλέφτης, μας κλέβεις το ψωμί». Ένιωσε όμως πως δεν μπορούσε να κουνήσει, λες και είχανε καρφωθεί τα πόδια του στο πάτωμα.

Ο παππούς πήγε τώρα και κάθισε στο ντιβάνι. Γκαπ - ήτανε η χελώνα, ο Θόδωρος, που χτύπησε το καβούκι του στο πόδι του τραπεζιού. Ο παππούς τον είδε, έσκυψε, τον έπιασε και τον αναποδογύρισε. Αυτή ήτανε η πιο μεγάλη τιμωρία που μπορούσε κανείς να κάνει στο Θόδωρο. Ο παππούς καθότανε έτσι και τον κοίταζε, με το μαχαίρι του ψωμιού στο χέρι. Ο Πέτρος όρμησε στο δωμάτιο.

- Γιατί τον κρατάς έτσι, έκανε όλος θυμό στον παππού.

Εκείνος τα 'χασε τόσο ξαφνικά που τον είδε μπροστά του και μπέρδεψε τα λόγια του, όπως και κείνοι στο σχολείο, όταν τους έπιανε ο διευθυντής στα πράσα να κάνουνε καμιά αταξία.

- Ξέρεις... ήθελα να δω, αν μπορεί να γυρίσει όρθιος μόνος...

- Οι χελώνες δε γυρνούν ποτέ μόνες, είπε ο Πέτρος όλο και πιο θυμωμένα και μάζεψε το Θόδωρο να τον πάει στο δωμάτιό του.

Η φωνή του παππού τον σταμάτησε στην πόρτα.

Ήτανε μια αλλόκοτη αργή φωνή.

- Οι Ιταλοί τρώνε γάτες και... χελώνες... κάνουνε, λέει, ωραία σούπα.

Ο Πέτρος έτρεξε στο δωμάτιό του και κάθισε κατάχαμα σε μια γωνιά μαζί με το Θόδωρο. (...) Ο παππούς ΚΛΕΦΤΗΣ και ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ! Ο παππούς της Μεγάλης Αντιγόνης, που το χειμώνα έριχνε ψίχουλα στο παράθυρο να βρίσκουν τα σπουργίτια να τρώνε. Τότε, πριν τον πόλεμο...

Γιώργος Θεοτοκάς : Τετράδια ημερολογίου 1939-1953

3 Νοεμβρίου 1940

«...Την πρώτη μέρα του πολέμου η διαδήλωση της λεωφόρου Κηφισιάς, που αποδοκίμασε την Ιταλική πρεσβεία και ύστερα πήγε να φωνάξει «ζήτω» έξω από την αγγλική, όταν πέρασε από τη γερμανική πρεσβεία κράτησε απόλυτη σιγή. »...Ξέρω πως όλα αυτά ήταν όμως διόλου αυθόρμητα. Είδα τη διαδήλωση με τα μάτια μου, την αποτελούσαν κατά μέγα μέρος φοιτητές και νομίζω, αρκετοί Δωδεκανήσιοι. Είναι πραγματικά κάτι το αξιοπρόσεχτο αυτό το πολιτικό ένστικτο του ελληνικού πλήθους, που το καθοδηγεί αυθόρμητα να φωνάξει εδώ, αλλά να μην φωνάξει (τουλάχιστο προς το παρόν) εκεί.

«...Γίνεται λόγος για επικείμενη επίθεση εναντίον των Δωδεκανήσων με συνδυασμένη ενέργεια του αγγλικού στόλου και του στρατού μας της Κρήτης. Η είδηση αυτή με συγκινεί ξεχωριστά.»

